

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/49/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116219631
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8116219631.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne: O. R., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v H., na ulici D. č. XX, právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, na ulici Sovietskych hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: H., s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ulici Pribinovej č. 25, o primerané finančné zadostučinenie, o odvolaniach žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 09.02.2018 č. k. 11Csp/90/2016-76 takto

rozhodol:

M e n í rozsudok tak, že žalovanému sa ukladá povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 300,- eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobkyňi sa p r i z n á v a náhrada trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi 3 Eur. Žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. Ďalej vyslovil, že strany nemajú nárok na náhradu trov konania.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/42/2012 žalobkyňa podala voči žalovanému žalobu o určenie neplatnosti úverovej zmluvy zo dňa 8.12.2010 a tiež o určenie, že zmluvná podmienka v úverovej zmluve o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie úverovej zmluvy spolu s administratívou s tým spojenou, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Rozsudkom zo dňa 13.9.2013 bolo žalobe vyhovené. Podľa odôvodnenia rozhodnutia žalovaný poskytol žalobkyňi úver vo výške 800 eur za poplatok 240 eur, ktorý mala žalobkyňa splatiť v 2 mesačných splátkach po 520 eur od 15.1.2011. Z tohto úveru žalobkyňa zaplatila len 3 eurá. Žalovaný preto podal žalobu na rozhodcovský súd, ktorý zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovanému 1280,91 eur, so zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 29.4.2011 do zaplatenia, zákonným úrokom 6 % ročne od 15.6.2011 do zaplatenia a trovy konania vo výške 324,59 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V rozsudku vo veci 11C/42/2012 bol vyslovený záver o neplatnosti rozhodcovskej doložky, ktorá nebola so žalobkyňou ako spotrebiteľkou individuálne vyjednaná, a ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalobkyne. Rozhodcovský rozsudok je preto nezáväzný v dôsledku jeho ničotnosti, keďže rozhodcovský súd nemal právomoc na konanie vo veci. Dohodnutá odplata za úver sa vyhodnotila ako neprimeraná a neplatná, a preto bol následne vyslovený záver o neplatnosti celej úverovej zmluvy. Výrok o neprijateľnosti zmluvnej podmienky bol odôvodnený ust. § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Tento rozsudok bol v celom rozsahu potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.8.2014 č.k. 5Co/219/2013-91. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 8.10.2014.

3. Je nepochybné, že žalobkyňa pri uzatváraní úverovej zmluvy so žalovaným mala status spotrebiteľa, a že išlo o spotrebiteľskú zmluvu podľa ust. § 52 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.1.2008.

4. Podľa ust. § 3 ods. 5 Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkých spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

5. Súd prvej inštancie v tejto veci už raz rozhodol a to rozsudkom zo dňa 24.2.2017 č. k. 11Csp/90/2016 - 32 a to tak, že žalobu zamietol, nakoľko dospel k záveru o rozpore výkonu práva žalobkyne s dobrými mravmi, ktorému nie je možné poskytnúť právnu ochranu. Uviedol, že primerané finančné zadostučinenie vníma ako inštitút, ktorý má funkciu satisfakcie pre spotrebiteľa, voči ktorému sa dodávateľ zachoval nepoctivo, ale má aj sankčnú funkciu voči nečestnému dodávateľovi, aby ho odradil od pokračovania v nezákonných praktikách voči spotrebiteľom. Poskytovanie právnej ochrany v dôsledku porušenia práv strán v spore má však byť vyvážené. Súd teda má postihovať nepoctivých dodávateľov, k čomu slúžia rôzne právne inštitúty, či už spomínaný inštitút primeraného finančného zadostučinenia alebo aj vyslovenie záveru o neplatnosti zmluvných podmienok alebo celej odplaty za úver ako to bolo aj v tomto prípade. Práve z pohľadu spomínanej vyváženosti nemožno neprihliadať, že aj žalobkyňa sa nezachovala poctivo, ak z poskytnutého úveru 800,- Eur zaplatila len zanedbateľnú sumu 3,- Eur. Nárok veriteľa, teda žalovaného na istinu úveru je už premlčaný, k čomu sa musí prihliadať ex offa, čo znamená, že žalovaný sa už nedomôže svojej legitímnej pohľadávky vo výške poskytnutého úveru. Za týchto okolností sa považovalo za extrémne nespravodlivé, aby žalobkyňi bola poskytnutá právna ochrana a priznaný ňou uplatnený nárok, keď sama nespĺnila svoju povinnosť voči žalovanému. Výkon práva žalobkyne musí byť v súlade s dobrými mravmi, v opačnom prípade takéto výkonu práva nemôže byť poskytnutá právna ochrana. Aj žalobkyňa sa správala nepoctivo a napriek nie nízkemu úveru nebude musieť ho už zaplatiť a preto už táto skutočnosť je pre ňu satisfakciou za porušenie jej práv spotrebiteľky zo strany žalovaného.

6. V dôsledku odvolania žalobkyne Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 30.10.2017 č. k. 7Co/78/2017 - 61 rozsudok zrušil pre nepreskúmateľnosť, aj keď nevysvetlil prečo. Mal za to, že prvoinštančný súd prijal nesprávny právny záver a to vyhodnotil ako nesprávny procesný postup súdu porušujúci právo žalobkyne na spravodlivý súdny proces a s poukazom na ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie s jasným pokynom o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, pretože základ nároku považoval za preukázaný a súd sa mal zaoberať len otázkou jeho primeranosti.

7. Súd prvej inštancie nezmenil svoj právny názor, ale zároveň musí rešpektovať vyslovený právny názor odvolacieho súdu s poukazom na ust. § 391 ods. 2 CSP, aj keď súdu druhej inštancie nič nebránilo vo veci meritorne rozhodnúť a nie predlžovať a predražovať súdny spor. Pre súd prvej inštancie je totiž problematické rozhodnúť už len o výške primeraného finančného zadostučinenia vzhľadom na presvedčenie o nespravodlivosti takéhoto rozhodnutia s poukazom na zdôvodnenie v predchádzajúcom rozsudku. Jednou zo základných právnych zásad je zásada, že z nepráva nemôže vzniknúť právo, čo znamená, že nikto by nemal mať prospech z vlastného protiprávneho konania. Právny vzťah medzi stranami je založený zmluvou o spotrebiteľskom úvere a je teda potrebné vzájomne vyhodnotiť plnenie práv a povinností jej účastníkov. Povinnosť konať riadne a v súlade so zákonom nepochybne porušil žalovaný ako veriteľ, ale svoju povinnosť vrátiť peniaze žalovanému, ktorá sa tým bezdôvodne obohatila porušila aj žalobkyňa. Zatiaľ čo žalovaný je sankcionovaný už tým, že jednak v zmysle právoplatného rozsudku nemal nárok na odplatu za poskytnutý úver a navyše nedomôže sa ani istiny úveru 797,- eur, keďže súd vyslovil záver o ničotnosti rozhodcovského rozsudku a to znamená, že pohľadávka žalovaného na vrátenie istiny úveru je už premlčaná, na čo súd prihliada ex offa, ak by si ju žalovaný uplatnil. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa, ktorá sa bezdôvodne obohatila na úkor žalovaného o sumu 797,- eur má ešte dostať od žalovaného primerané finančné zadostučinenie, čo súd vníma ako rozpor s princípom spravodlivosti, čo je jeden zo základných princípov právneho štátu. Žalobkyňa teda sama porušila z toho istého zmluvného vzťahu svoju zákonnú povinnosť a podľa spomínanej zásady nemôže mať prospech keď sama sa dopustila protiprávneho konania.

8. Súd uplatnený nárok považuje za nedôvodný aj z iných okolností. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia plní totiž satisfakčnú funkciu pre spotrebiteľa a má aj sankčnú funkciu, ktorou sa postihuje nepoctivý dodávateľ. V súvislosti so satisfakciou pre spotrebiteľa je potrebné si ujasniť podstatu tohto inštitútu a vysvetliť pojem zadosťučinenie. Tým je náprava krivdy. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia je upravený aj v rámci ochrany osobnosti v ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom v tomto smere je už rozsiahla judikatúra, ktorá ustálila, že primerané finančné zadosťučinenie sa chápe ako nástroj na odstránenie spôsobenej nemajetkovej ujmy. Napokon aj v dôvodovej správe k § 3 ods. 5 veta tretia zákona č. 250/2007 Z. z. sa uvádza, že finančné zadosťučinenie je záverečným prostriedkom ochrany spotrebiteľa v prípade, že preventívne pôsobenie neplní svoj účel, aby boli nahradené alebo zmiernené následky. Z týchto skutočností možno vyvodiť, že finančné zadosťučinenie je možno priznať len vtedy, ak porušenie práva alebo povinností vo vzťahu k spotrebiteľovi mu spôsobilo nejakú ujmu. Súd teda nepovažuje za rozhodujúce to, že spôsobenie ujmy nie je uvedené ako predpoklad priznania finančného zadosťučinenia priamo v zákone, ale za rozhodujúce považuje to, že táto skutočnosť vyplýva zo samotnej podstaty zadosťučinenia. Žalobkyňa v dôsledku konania žalovaného neutrpeľa takú ujmu, ktorú by bolo potrebné zhojiť poskytnutím finančného zadosťučinenia. Žalobkyňa by musela preukázať vznik nejakej ujmy v dôsledku porušenia jej práva zo strany žalovaného. Žalobkyni však nepochybne žiadna ujma nevznikla, čo potvrdil aj jej právny zástupca na pojednávaní.

9. Vzhľadom na tieto okolnosti za primerané sa považovalo finančné zadosťučinenie vo výške 3 eur, teda v takej výške ako žalobkyňa považovala za primerané vrátiť žalovanému poskytnuté finančné prostriedky.

10. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 262 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP.

11. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolania obe strany sporu.

12. Žalobkyňa navrhla rozsudok zmeniť tak, aby jej žalobe bolo v celom rozsahu vyhovené. Ako dôvod uviedla, že ňou podaná žaloba o primerané finančné zadosťučinenie je nadstavbou základného konania vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/42/2012, v ktorom ako spotrebiteľka bola úspešná. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie je dôsledkom úspechu spotrebiteľa v základnom konaní. Súd prvej inštancie sa snaží udržať svoje názory poukazovaním na inštitút ochrany osobnosti. V slovenskom právnom poriadku sa pojem finančného zadosťučinenia, respektíve nemajetkovej ujmy používa pri viacerých právnych inštitútoch a netvrdí, že sa v nich nenachádzajú spoločné prieniky, ktoré sú ako základné princípy použiteľné. Špeciálnou úpravou, obsiahnutou pri tom ktorom inštitúte nemožno nahraďiť špeciálnu úpravu obsiahnutú pri inom inštitúte, ako to robí súd prvej inštancie v súdnej veci, keď úplne iné podmienky, umožňujúce priznanie zadosťučinenia pri ochrane osobnosti, chce aplikovať na primerané finančné zadosťučinenie podľa zákona o ochrane spotrebiteľa. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia platí od 1.7.2007 a pri vzniku inštitútu ochrany osobnosti, o spotrebiteľskom práve a o primeranom finančnom zadosťučinení, nikto nemal ani len tušenie. Spotrebiteľské právo je novým právom, je to právo tretieho tisícročia a na jeho pochopenie je potrebné nielen byť patrične odborne pripraveným, ale je predovšetkým na jeho aplikáciu potrebná ľudská a občianska zrelosť a moderné sociálne cítenie, nevyhnutné na riadne fungovanie moderného sociálneho štátu. To nie je možné bez zbavenia sa starých a prekonaných stereotypov, predsudkov a dogiem, najmä čo sa týka dogmy o autonómii vôle. Ochrana spotrebiteľa nie je zneužívaním práva, ako sa zdá, že naznačuje súd prvej inštancie v kontexte odôvodnenia rozsudku. Spotrebiteľské právo predstavuje prierezové právne odvetvie. Je založené na myšlienke ochrany spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany pred obratnosťou obchodníkov. Vychádza sa z toho, že spotrebiteľ z dôvodu svojej neskúsenosti, či neznalosti nie je schopný konkurovať vyškoleným a skúseným profesionálom ovládajúcim techniku moderného obchodu. V spotrebiteľskom práve platí princíp kumulácie ochrany spotrebiteľa. Jednotlivé úpravy ochrany spotrebiteľa sa aplikujú vedľa seba a nezávisle na sebe. Ak prichádza do úvahy použitie viacerých právnych úprav na ochranu spotrebiteľa, nevylučujú sa a je ich možné využiť vedľa seba. Ak spotrebiteľ uskutočňuje právny úkon v dôvere v určitý, druhou stranou prezentovaný stav, musí byť chránený. Ak obchodník dôveru zneužije, využijúc spotrebiteľove slabé danosti a stránky, či už v oblasti sociálnej, vzdelanostnej, mentálnej a tak ďalej, má za to niesť zodpovednosť a na to slúži aj inštitút primeraného finančného zadosťučinenia. Neschopnosť spotrebiteľov nemôže byť legálnym zdrojom ziskov obchodníkov, poškodzujúc v konečnom dôsledku celú spoločnosť. To sa týka aj konania, ktoré sa vonkajšiemu pozorovateľovi javí byť ako ľahostajnosť a nezodpovednosť zo strany spotrebiteľa.

V skutočnosti je to prejav slabosti spotrebiteľa, ktorý je vo väčšine prípadov do konania javiaceho sa ako ľahkomyselné a nezodpovedné, vmanévrovaný agresívnymi kampaňami obchodníkov, z ktorých sa zdá, že ak si spotrebiteľ produkt obchodníka kúpi, respektíve dá si poskytnúť, ešte na tom zarobí. Podpora nepoctivých obchodníkov a ich ochrana pred spotrebiteľským právom v konečnom dôsledku vháňa masy ožobračených občanov do náručia populistických strán a hnutí, čo v konečnom dôsledku podkopáva samotné základy a demokratické princípy štátu. Aký je to meter, ktorým posudzuje súd prvej inštancie morálny aspekt súdnej veci, keď proti sume 480,91 eur, o ktorú sa mienil žalovaný na úkor žalobkyne obohatiť, a to neráta úžernícky úrok vo výške 0,25 % denne, jej priznal 3 Eur, čo predstavuje z úmyslu žalovaného poškodiť ju 0,62 %. Toto číslo vyjadruje podľa jej názoru rozmar úvah o morálke v súdnej veci. Javí sa jej to tak, že to žalobkyňu, paradoxne v konaní o primerané finančné zadostučinenie, ktoré má predstavovať postih dodávateľa, v nadväznosti na jeho neúspech v základnom konaní, spočívajúcom v porušení spotrebiteľského práva, súd trestá za to, že nesplatila premičaný dlh a dovolila si obťažovať dodávateľa úspešnou spotrebiteľskou žalobou. Takéto posúdenie žaloby považuje až za ponižujúce, lebo žalobkyňa sa domáha primeraného finančného zadostučinenia podľa platnej právnej úpravy, a aj keby s ňou súd nesúhlasil, mal by sa premôcť a aplikácie práva by sa mal zhostiť na patričnej profesionálnej úrovni a s profesionálnou ctou. Odôvodnenie rozsudku v nej dôveru k súdnej moci neposilňuje a prestala preto patriť k tým percentám občanov, ktorý súdnej moci dôverujú. Súdenie by malo byť o uplatňovaní práva a nie na práve nezávislých názorov.

13. Žalovaný požadoval rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobkyne bola zamietnutá. Alternatívne navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zdôraznil, že ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2001 Z. z. o ochrane spotrebiteľa síce priznáva spotrebiteľovi právo domáhať sa primeraného finančného zadostučinenia, avšak toto ustanovenie je potrebné vykladať reštriktívne. Pri rozhodovaní o tom, či sa prizná primerané finančné zadostučinenie a v akej výške je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho ktorého účastníka, ale aj iné okolností, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Primerané finančné zadostučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušení. Žalobkyňa sa domáha priznania finančného zadostučinenia napriek tomu, že sama porušila viacnásobne zmluvné ustanovenia. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen jeho deklaráciu. Opätovné sankcionovanie žalovaného by bolo vzhľadom na predchádzajúce konanie neprimerane prísne. Žalobkyni žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadostučinenia nevznikla a preto jeho priznanie by malo za následok spôsobenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami veriteľa a spotrebiteľa, a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Primerané finančné zadostučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Primerané finančné zadostučinenie predstavuje peňažnú protihodnotu nemajetkovej ujmy, no nepredstavuje náhradu za uplatnené finančné plnenie alebo prípadnú náhradu škody. Priznanie žalobkyňou požadovaných finančných prostriedkov by prichádzalo do úvahy v tých prípadoch, keď porušenie práva už nie je možné napraviť inak. Toto však nepredstavuje daný prípad. Predpokladom priznania nároku uplatňovaného žalobkyňou je porušenie spotrebiteľského práva, ujma, ktorá v dôsledku toho vznikla a ich príčinná súvislosť. Podľa ust. § 3 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a opravných záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaný považuje právne posúdenie veci za nesprávne a neudržateľné. Prvoinštančný súd položil prísny formálny výklad ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa a bez prihliadania na okolností, ktoré sporové strany viedli k vzniku sporu. Žalobkyni boli reálne poskytnuté peňažné prostriedky riadne a včas, ktoré minula na svoju osobnú potrebu a nemá s tým žiadny problém. Akékoľvek finančné zadostučinenie je v predmetnom prípade neopodstatnené a jeho priznanie odporuje dobrým mravom.

14. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že len odvolanie žalobkyne je opodstatnené.

15. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver, pokiaľ ide o základ uplatneného nároku. Čo sa týka výšky priznaného finančného zadosťučinenia v sume 3,- Eur túto nemožno považovať za primeranú.

16. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejmé z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

17. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

18. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

19. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.6.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

20. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností, ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinností žalobou proti dodávateľovi.

21. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde vyplynie až z právoplatného rozhodnutiu súdu vydaného vo veci samej.

22. Vo veci 11C/42/2012 Okresného súdu Prešov sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti úverovej zmluvy zo dňa 8.12.2010 a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu s administratívou s tým spojenou. Vo vzťahu k obom uplatneným nárokom mala žalobkyňa v konaní plný úspech. Rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 13.9.2013 č. k. 11C/42/2012 - 46 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.8.2014 č. k. 5Co/219/2013 - 91 nadobudol právoplatnosť dňa 8.10.2014. Až právoplatným ukončením konania vo veci 11C/42/2012 Okresného

súdu Prešov bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná dňa 28.9.2016, teda v čase keď ešte neuplynula všeobecná trojročná premlčacia doba vyplývajúca z ust. § 101 Občianskeho zákonníka.

23. V prípade žalovaného, ako to vyplýva z obsahu spisu 11C/42/2012 Okresného súdu Prešov, s ktorým obsahom sa súd prvej inštancie oboznámil aj v tomto konaní, išlo o také závažné porušenie práv a povinností zameraných na ochranu spotrebiteľa, že celá zmluva o úvere, a nielen jej časť týkajúca sa odplaty, bola určená za neplatnú. Za neprijateľnú bola zároveň vyhlásená zmluvná podmienka v úverovej zmluve o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie úverovej zmluvy spolu s administratívou s tým spojenou. Taktiež bol vyslovený záver o neplatnosti rozhodcovskej doložky, ktorá nebola so žalobkyňou individuálne vyjednaná a ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalobkyne. Vydaný rozhodcovský rozsudok bol preto vyhodnotený ako nezáväzný v dôsledku jeho ničotnosti, keďže rozhodcovský súd nemal právomoc na konanie vo veci. Bol to teda žalovaný, ktorý naformuloval absolútne neplatnú úverovú zmluvu, ako aj neprijateľnú zmluvnú podmienku a bol to len žalovaný, ktorý podaním žaloby na rozhodcovskom súde sa snažil bez platnej rozhodcovskej zmluvy získať plnenia vyplývajúce z neplatne uzatvorenej zmluvy o úvere.

24. Právny úkon postihnutý absolútnou neplatnosťou nemá za následok vznik, zmenu alebo zánik práv alebo povinností. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku voči každému. Ak úverová zmluva nemala vlastnosti platného právneho úkonu, žalobkyňa ani objektívne nemohla uhradiť žalovanému istinu úveru. Žalovaný sa voči žalobkyni mohol domáhať len vydania bezdôvodného obohatenia získaného žalobkyňou plnením z neplatnej úverovej zmluvy. Občiansky zákonník pri nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia neustanovuje čas plnenia. Za takejto situácie, vychádzajúc z ust. § 563 Občianskeho zákonníka, treba vychádzať z toho, že žalobkyňa bola povinná vydať bezdôvodné obohatenie prvý deň po tom, čo ju žalovaný požiadal o splnenie. Ak nedošlo požiadanie dlžníkovi už skôr, treba za kvalifikované požiadanie považovať žalobu. Dňom zročnosti pohľadávky uplatnenej v žalobe však nebude deň nasledujúci po podaní žaloby na súde, ale deň po doručení tejto žaloby dlžníkovi.

25. Pasivitu žalovaného, ktorý nevyzval žalobkyňu na vydanie bezdôvodného obohatenia a ani si v premlčacej dobe neuplatnil vydanie bezdôvodného obohatenia na súde, nemožno hodnotiť ako konanie žalobkyne odporujúce dobrým mravom. V prípade žalobkyne nemožno hovoriť ani o nepoctivom správaní v súvislosti s neuhradením istiny úveru, nakoľko povinnosť zaplatiť istinu úveru jej mohla vzniknúť len na základe platne uzatvorenej úverovej zmluvy minimálne v rozsahu poskytnutej istiny.

26. Pri takomto závažnom porušení práv a povinností zameraných na ochranu spotrebiteľa je priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 3,- Eur neprimerane nízke.

27. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od získavania plnení vyplývajúcich z neprijateľných zmluvných podmienok a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Aj keď zákon, ako to už bolo skôr konštatované, nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma, v prejednávanej veci vznik ujmy na strane žalobkyne bez akýchkoľvek pochybností hrozil. Rozsudkom rozhodcovského súdu vydaným na základe neplatne uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy bola žalobkyňa zaviazaná na zaplatenie sumy 1.280,91 eur z titulu neúplnej zmenky vystavenej dňa 8.12.2010, zabezpečujúcej zmluvu o úvere, ktorá v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/42/2012 Okresného súdu Prešov bola vyhodnotená ako absolútne neplatná. Týmto rozhodcovským rozsudkom, aj keď vo veci 11C/42/2012 označeným za ničotný, žalobkyňa bola zaviazaná na zaplatenie čiastky o 480,91 eur vyššej v porovnaní s jej povinnosťou vydať žalovanému bezdôvodné obohatenie v sume 800,- eur. Žalobkyňa taktiež aj s prihliadnutím na postoj žalovaného vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/42/2012, v ktorom spochybňoval dôvodnosť žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o úvere a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, bola dlhodobo nedôvodne vystavená psychickému vypätiu

a stavom právnej neistoty, a to až do doby právoplatného ukončenia konania vo veci určenia neplatnosti úverovej zmluvy a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

28. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritéria, a to intenzita, časové trvanie zavadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Vo vzťahu k žalobkyni sa už v roku 2011 začalo rozhodcovské konanie na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, pričom následné konanie o určenie neplatnosti úverovej zmluvy a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vo veci 11C/42/2012 bolo právoplatne ukončené až dňa 8.10.2014. Za primerané, vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, je preto potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 300,- eur tak ako to požadovala žalobkyňa. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednaní úverovej zmluvy zavadne konal. Žalobkyňa sa v tomto prípade úspešne domohla svojho práva a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

29. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 388 CSP rozsudok zmenil a žalovaného zaviazal povinnosťou zaplatiť žalobkyni sumu 300,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

30. Zároveň úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2, CSP s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

31. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).